

Vzpomlád življenja.

Saj ste znali, jélite, otroci dragi, da to ne more trajati vedno, ta nadležna, mrzla zima. Jedenkrat je vender moral priti gorki jug in solnce je dobilo konči toliko moči in veljave, da je odgrnilo z matere zemlje mrzlo, sneženo odejo. In zdaj se prestvarja in preraja vsa narava. V prekrasno zeleno oblačilo se oblači zemlja in iz nje poganja na tisoče in tisoče nežnih cvetic. In ptice se zopet vračajo v lepe naše gaje, katere ostaviti jih je primoral jesenski mraz. Vzpomlád je tù. Vse se je veselí, vse se raduje njenega prihoda, z naravo vred oživlja se vse.

In ti, zòrna, zlata mladina? — Oj raduj in veseli se tudi ti! Dà, ti se veseli krasne vzpomládi tembolje, kajti

„Zdaj klije tebi dvojni evet:
Vzpomládi čas, čas mladih let.“

Dà, dà. Tudi meni je klila kdaj dvojna vzpomlád: vzpomlád narave, vzpomlád življenja. A poslednja se je ospéla za vselej . . . Samó spominov uséhli cvetovi, poróšeni s solzâ roso, samó ti so ostali v duši. Ako vas utegnejo razveseliti, otroci dragi, evo vam jih šopek!

I.

Zdaj so vže veliki nekdanji moji továriši. In usoda jih je razgnala na vse strani svetá: tega sém, ónega tjà, da si služi kruha in se uči spoznavati življenja sad. Čudna, neusmiljena, trda ta usoda! Mári bi nas bila pustila skupaj; večno, večno naj bi si delili med sobój življenje, ki smo je imeli v dneh mladostnih. Saj je bilo pač tako krasno to življenje!

Nosili smo še suknjice; a zabavali smo se vender in veseli smo bili dan na dan. Dobili smo igračo, naj bi si bilo karkoli. Zbrali smo se na kakej zelenej grivi, skakali ondù, rajali, vriskali prav kakor mlade goske, nabirali cvetic, spletali vence, i. t. d. Iger smo poznali toliko, da nikoli tega. Zdaj smo se lovili, zdaj šli „zlate barvice“ ali „zlate cimbare,“ zdaj smo si zopet spomnili, da so take igrače pretročeje za nas ter jeli posnemati óne igre, ki smo je videli igrati odraslo mladino, kakor „od cilja do cilja,“ „trden most,“ i. t. d., ali pa je zvil ta ali óni iz kakih cunj meček (žogo), da smo ga metali sem ter tjà, dokler se ni razvil. In peli smo tudi, peli priproste, otročeje pesence, a vender se nam je zdelo, da je naše petje najlepše, najblagolásnejše. Takó je bilo po ves dan. Na večer pa smo zaigrali „kolo,“ dali drug drugemu z roko „zadnjo“ — ter otišli vsak na svoj dom.

Druzega dne smo se zbrali pod našim kozolcem, kder nam je oče napravil lepo „ujčkalico,“ na katerej smo se ujčkali ter pométali tlà s svojimi suknjicami. In ko smo se tega, da-si ne tako kmalu, naveličali, šli smo v največji prah, mérit ga. A to poslednje delo je imelo to neprijetnost, da smo si umazali in uprašili pri njem svoje suknjice. Nam se to sicer ni zdelo nič hudega, a mati je zvečer vse drugače govorila. Kako li? Oj, tako skrivnostno, skrivnostno, da nihče nas ni hotel povedati; samó Štékljev Franek nam je nekega dne ves objokan pravil: da ne bo nikoli več méril prahú, ker ga je mati sinoči, ko je prinesel prašno suknjico domóv, prav neprijazno, s šibo v roci vzprejela. Smijali smo se mu sicer, a marsikateri je bil mej nami, ki mu je vest očitala, češ: kaj se bodeš smijal, mári ni tebe óni dan tudi nekaj takega doletelo?

Tretji dan smo našli tretjo zabavo, četrti dan četrto, vsak dan drugo, vsak dan novo . . .

In to naj bi ne bilo krasno življenje!

II.

A vzbudila se je v naših srcih prva želja, prvo hrepenenje . . . In posljè nismo bili več tako veseli, tako srečni, dokler nismo dosegli, po čemer smo hrepeneli.

Jaz sem bil dobro izpolnil tretje leto, in moji tovariši so bili tudi nekako take starosti.

Bilo je lepo vzpomladansko popóludne. Tam gori pod našim orehom, bili smo se dogovorili, da se zberemo ter gremo potem brat petelinčkov, trobentic, vijolic, i. t. d. Vže smo bili vsi skupaj, razven jednega: Jožka Tonikovega. Kde je neki ta ostal? „Zdaj-le gre!“ viknil je Grobeljčkov Tonček, in ozrli smo se, če gre res. Ali kako smo ostrmeli! Res je šel Jožek res ali kakšen! Oj da bi ga bili vi videli! Tekli smo mu nasproti, radostnega srca, radostnih lic smo ga vzprejeli v našo sredo . . .

Imel je — prve hlače.

„Kdaj so ti jih pa kupili?“

„Kako si lep, Jožek!“

„Kdo ti jih je naredil?“

„Koliko so stale?“

Tako in jednako smo ga izpraševali vsi v jednej sapi obsuvsì ga, a on nam je hitel odgovarjati.

Potem smo šli brat petelinčkov, trobentic, vijolic. A nabrali smo malo; kako pač, ker nismo videli družega nič kakor Jožka. Kar sram nas je bilo ubožnih „kitljarčkov,“ ko se je Jožek tako lep sukaj mej nami. To je mendà opazil on; hotel nas je pomiriti, rekoč: „Lepe so, kaj nè, lepe. Ali nikar ne mislite, da jih bom nosil vsak dan. Kaj še! Samó danes je imam, da je pomérim, potem je bo mati spravila do „Velike noči.“ A tedaj, ko pojdemo „ropotat,“ imel je bodem zopet.“

„Ko pojdemo ropotat“, ponavljal je vsak izmej nas milo pogledajoč srečnega Jožka. In vsak si je zaželel: Ko bi do takrat tudi jaz imel take hlače!

Zvečer pa smo pravili očetu in materi o srečnem Jožku, ki je tako lep, tako ves drug, ker ima hlače. In prosili smo dobre roditelje, prosili tako lepó, naj bi bili tudi mi tako srečni, da bi je dobili, dobili vsaj do „Velike noči,“ ko pojdemo „ropotat.“ Kaj ménite, da so nam odrekli stariši? Nikakor ne, marveč: Bodi, dejali so nam vsakemu — če boš priden, dobiš je tudi ti. In to nam je bilo dovolj. Veselo smo si pripovedovali drugega dne, kaj in kako so obljubili stariši. Bili smo zopet srečni, presrečni.

Samó da bi prišla skoraj Velika noč!

III.

Prišla je. Po Cvetnej nedelji so se jeli oglašati klepetci in ropotače in drdre znaneč, da je tukaj Vélíki teden.

Oj radosti polen, zaželeni Vélíki teden! Kdo se te je tedaj bolj razveselil, kakor mi otroci. V ponedeljek in v torek popravili so nam očetje, če je bila morda

ta ali ona ropotača kaj potrta; v sredo pa je bilo čas iti „ropotat.“ Na mostu pred Nagodétovcem, smo imeli dogovorjeno otroci, da se bodemo sešli, praznje oblečeni, oblečeni v — hlačah. Oj kako bomo lepi!

Komaj je odzvonilo póludne, vže smo jeli priganjati mater: „Mati, mati, napravite nas, da pojdemo „ropotat.“ A mati nam ni hotela takój izpolniti želje. „Tiho, tiho, otroci,“ dejala je, „ali ne veste, da še ni jedna ura; če vas zdaj oblečem, umazani bodete do štírih.“

„O nè, ne bomo se umazali,“ prosili smo tako dolgo, da smo preprosili mater.

In po jednej uri smo vže bili umiti in napravljeni. Lepe bele srajčice smo imeli, nove kloбуčke, lepo osnažena obuvala in — hlače. Oj kako lepó so nam stale! Tako dovolj dolge so bile; in žepke so tudi imele, kamor smo lahko déli to in óno. Oj, lepše so bile, desetkrat lepše, nego li Jožkove óni dan. Neizrečno smo se dopali samím sebi. Kar vrelo nam je po glavi, ko smo se ogledovali — — Priprosta, srečna mladost!

In hiteli smo na most vsak s svojo ropotačo. Kmalu smo bili vsi skupaj. In tu smo jeli ogledovati drug drugega, hvaliti in grajati . . .

Ob štírih smo šli v cerkev. Prekrasno je bilo ondukaj. Kaj bi vam popisoval, otroci dragi, saj vem, da je vsakdo vas vže bil v cerkvi Véliki teden. Mogočno je oznanjal božji grob, kako se je vršilo pred leti in leti naše odrešenje; luči so gorele Rešeniku v čast in veličastno petje se je razlegalo po cerkvi . . . Nek skrivnosten, svet čút je prešínjal naša otročja srea in pobožno smo molili trpečemu Zveličarju v čast. A odmolivši, čakali smo hrepenéče, kdaj bode nehalo petje pred oltarjem in kdaj bodo zaropotali naši klepetci. Tudi temu je prišel čas. Oj kakšen ropot vam je bil to! Vrteli smo in mahali vsak s svojim orodjem, da je odmevalo po vsej cerkvi. A vedeli nismo otroci, kaj vse to pomeni . . .

In v četrtek je bilo takisto in v petek tudi. Koliko lepega, koliko veselega! In hlače smo imeli vse dni in še v soboto, nedeljo in ponedeljek.

* * *

Takó je bilo kdaj. In zdaj se zopet prestvarja in prerojuje vsa narava. V prekrasno zeleno oblačilo se oblači zemlja, in iz nje poganja na tisoče in tisoče nežnih cvetic. In ptice se zopet vračajo v lepe naše gaje, katere ostaviti jih je primoral jesenski mraz. Vzpomlád je tù. Vse se je veseli, vse se raduje njenega prihoda, z naravo vred oživlja se vse.

In tí zórna, zlata mladína? Oj raduj in veseli se tudi ti! Dà, ti se veseli krasne vzpomladi tembolje, kajti

„Zdaj klije tebi dvojni evet:

Vzpomládi čas, čas mladih let.“

Dà, dà. Tudi meni je klila kdaj dvojna vzpomlád: vzpomlád narave, vzpomlád življenja. A poslednja se je ospéla za vselej . . . Samó spominov uséhli cvetovi, poróšeni s solzâ roso, samó ti so ostali v duši.

M. Podtrojiški.

